

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра методів соціологічних досліджень

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. декана соціологічного факультету

В'ячеслав НІКУЛІН

2024 р

ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

рівень вищої освіти — перший (бакалаврський)

спеціальність — 054 – Соціологія

освітньо-професійна програма — Соціально-політичні та маркетингові дослідження

вид дисципліни — обов'язкова

факультет — соціологічний

2024 / 2025 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою соціологічного факультету. Протокол №9 від 26 червня 2024 р.

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

Даниленко Ігор Віталійович, старший викладач кафедри методів соціологічних досліджень

Програму схвалено на засіданні кафедри методів соціологічних досліджень Протокол №12 від 24 червня 2024 р.

Завідувач кафедри
методів соціологічних досліджень

Ірина КУЗІНА

Програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми «Соціально-політичні та маркетингові дослідження»

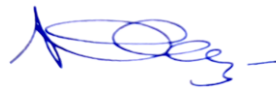
Гарант освітньої програми
«Соціально-політичні та
маркетингові дослідження»

Олена МУРАДЯН

Програму погоджено науково-методичною комісією соціологічного факультету. Протокол №8 від 24 червня 2024 р.

Голова методичної комісії

Юлія СОРОКА

ВСТУП

Виробнича практика складена відповідно до програми підготовки студентів рівня вищої освіти — перший (бакалаврський), спеціальності 054 — «Соціологія».

Практика є обов'язковим компонентом підготовки фахівців із вищою освітою. Практика студентів передбачає безперервність та послідовність її проведення у разі одержання необхідного обсягу практичних знань і умінь відповідно до стандартів освіти.

1. Опис практик

1.1 Мета практики:

Виробнича практика є одним з видів практики, яку проходять студенти у процесі навчання на факультеті. Даний вид практики передбачає залучення студентів до дослідницької діяльності, освоєння ними усього багажу знань, одержаних з курсів, пов'язаних з методологією, організацією, методами та обробкою результатів соціологічних досліджень.

Проходження практики є суттєвою частиною підготовки майбутніх спеціалістів. Різні види практики є дуже важливими для навчального процесу. Загальною метою всіх форм практики, що передбачені навчальним планом соціологічного факультету, є набуття реального досвіду у сфері професійних знань, закріплення вмінь та навичок, отриманих студентами під час навчання на факультеті.

Послідовне проходження студентами всіх форм практики сприяє поглибленню професійної орієнтації, бо надає можливість студентам випробувати себе у різних видах майбутньої професійної діяльності, отримати уявлення про різні професійні ролі, способи професійної реалізації, поле можливостей.

1.2. Види практик

Курс	Назва практики	Кафедра, що забезпечує організацію	Тривалість практики	Семестр
3	Виробнича	Методів соціологічних досліджень	3 тижні	5

1.3. Основні завдання практик

Проходячи виробничу практику, студенти освоюють поле професійної діяльності, знайомляться з різними ролями у дослідницькій команді, опановують навички реалізації найрізноманітніших дослідницьких методик та різнопланові дослідницькі практики. Це актуалізує одержані раніше знання, потребує уміння працювати у команді та вимагає відповідального ставлення до своєї діяльності.

Навчання через виробничу практику сприяє поглибленню професійної спрямованості студентів, деталізації та конкретизації їх професійної орієнтації.

Також, студенти, потрапляючи до поля професійної діяльності, більш чітко розуміють призначення теоретично одержаних знань, мають можливість знайти свої слабкі місця та прогалини, опрацювати їх на майбутнє

1.4. Характеристика практик

Всі види практик є нормативними модулями

Курс	Назва практики	Кількість кредитів	Загальна кількість годин	Семестр	Форма контролю
3	Виробнича	5	150	5	залік

1.5. Заплановані результати практик (рівень знань, умінь, навичок, яких студенти мають досягти на кожному етапі практики)

У результаті проходження виробничої практики студенти закріплюють теоретичні знання, отримані під час вивчення курсів «Вступ до спеціальності», «Методологія та організація соціологічного дослідження», «Методи збору соціологічної інформації» та ін., глибше усвідомлюють суть і значимість своєї майбутньої професії.

Вони повинні знати всі основні етапи соціологічного дослідження, включаючи: аналіз літератури з обраної теми, розробку програми дослідження, інструментарію, проведення пілотажу, збір емпіричних даних тощо.

Відповідно до освітньо-професійної програми навчання студентів практика сприятиме формуванню наступних загальних (ЗК) та спеціальних (СК) компетентностей:

ЗК 01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 03. Здатність працювати в команді.

ЗК 09. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

СК 03. Здатність аналізувати соціальні зміни, що відбуваються в Україні та світі в цілому..

СК 04. Здатність збирати, аналізувати та узагальнювати соціальну інформацію з використанням соціологічних методів.

СК 05. Здатність самостійно планувати, організувати та проводити соціологічне дослідження.

СК 06. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК 07. Здатність презентувати результати соціологічних досліджень для фахівців та нефаківців

СК 08. Здатність дотримуватися у своїй діяльності норм професійної етики соціолога.

СК 09. Знання теоретичних та методологічних основ маркетингової діяльності, володіння методами збору та аналізу маркетингової інформації.

- Відповідними програмними результатами навчання є здатність студентів:
- ПРН 01. Використовувати понятійний апарат соціології в освітній, дослідницькій та інших сферах професійної діяльності.
- ПРН 03. Застосовувати положення соціологічних теорій та концепцій до дослідження соціальних змін в Україні та світі.
- ПРН 04. Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних явищ у контексті професійних задач.
- ПРН 06. Ефективно виконувати різні ролі (зокрема організатора, комунікатора, критика, генератора ідей, виконавця тощо) у команді в процесі вирішення фахових задач.
- ПРН 07. Вміти використовувати інформаційно-комунікаційні технології у процесі пошуку, збору та аналізу соціологічної інформації.
- ПРН 10. Володіти навичками збору соціальної інформації з використанням кількісних та якісних методів.
- ПРН 11. Презентувати результати власних досліджень для фахівців і нефахівців.
- ПРН 12. Знати та дотримуватися етичних норм професійної діяльності соціолога.
- ПРН 13. Відтворювати факти (дати, події, принципи й закономірності суспільного розвитку), встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між подіями, явищами, робити висновки, аргументувати свої думки.

2. Зміст практик

2.4. Виробнича практика є завершальною в структурі практичного оволодіння спеціальністю, вона орієнтована на організацію цілісного процесу соціологічного дослідження з обрано студентом теми і проблеми. В межах виробничої практики студенти опановують всі основні етапи соціологічного дослідження, включаючи:

- аналіз літератури з обраної теми;
- розробку програми дослідження, інструментарію;
- проведення пілотажу;
- збір емпіричних даних;
- аналіз даних;
- написання звіту, що вміщує основні висновки з досліджуваної проблеми.

3. Вимоги до баз практик

Виробнича практика студентів проводиться на кафедрі методів соціологічних досліджень соціологічного факультету Харківського національного університету. Під час практики студенти знайомляться з роботою Центру соціально-гуманітарних досліджень Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна.

Базами проведення практики також можуть бути підприємства (організації, установи), розташовані в м. Харкові, за умов забезпечення ними виконання у повному обсязі вимог, передбачених програмою практики.

Основні вимоги до підприємств (організацій, установ) різних форм власності та підпорядкування, що можуть бути базами практики:

- наявність структурних складових, що відповідають напрямам, спеціальностям,
- наявність кваліфікованого персоналу, який може забезпечити належне керівництво практикою студентів;
- обов'язкове забезпечення безпечних умов праці;
- можливість забезпечення студентів-практикантів необхідною робочою документацією, що відображає діяльність різних підрозділів підприємства (організації, установи);
- можливість користування бібліотекою, лабораторіями, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики.

4. Організація проведення та керівництво практиками

Керівництво практикою здійснюється викладачем кафедри методів соціологічних досліджень соціологічного факультету. На нього покладено проведення до початку практики зі студентами інструктажу з охорони праці; видача студентам індивідуальних завдань науково-дослідного характеру та надання методичних вказівок для їх виконання, складання графіку проходження практики та контроль за його дотриманням.

Керівник практики від кафедри (груповий керівник практики):

- розробляє та погоджує із завідувачем кафедри тематику індивідуальних завдань на практику;
- до початку практики проводить зі студентами, яких направлено на практику, інструктажі з охорони праці, оформлює відповідні документи;
- видає студентам індивідуальні завдання на практику;
- спільно з керівником практики від факультету розробляє проекти наказів про практику;
- бере участь у розподілі студентів за місцями практики;
- стежить за своєчасним прибуттям студентів до місць практики;
- здійснює контроль за виконанням програми практики та термінами її проведення;
- надає методичну допомогу студентам під час виконання студентами індивідуальних завдань і збирання матеріалів;
- проводить обов'язкові консультації щодо обробки та використання зібраного матеріалу для звіту про практику;
- інформує студентів про порядок подання звітів про практику;
- приймає захист звітів студентів про практику у складі комісії, на підставі чого оцінює результати практики студентів;
- здає звіти студентів про практику на кафедру.

5. Підбиття підсумків виробничої практики, методи контролю

Після завершення практики студенти звітують про виконання програми та індивідуального завдання.

Форма звітності студента за практику – це подання звіту, підписаного й оціненого керівником практики в друкованому або в електронному вигляді в системі дистанційного навчання університету.

Звіт разом з іншими документами, що передбачені робочою програмою практики (щоденник практики, характеристика та ін.), подається на рецензування керівнику практики від кафедри (груповому керівнику практики). Після доопрацювання та остаточного погодження з керівником практики від кафедри (груповим керівником) звіт у друкованому вигляді подається на захист.

Звіт має містити відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, висновки і пропозиції, список використаної літератури тощо. Звіт оформлюється за вимогами, які встановлюються робочою програмою практики та методичними рекомендаціями відповідної кафедри.

Звіт захищається студентом у комісії, до складу комісії входять: керівник практики від факультету, керівник практики від кафедри (груповий керівник), завідувач кафедри.

Комісія здійснює оцінювання результатів практики студентів за дворівневою шкалою оцінювання у терміни, встановлені відповідним наказом про проведення практики.

Оцінювання результатів практики відбувається відповідно до принципів та критеріїв, передбачених робочою програмою практики.

Студента, який не виконав програму практики, відраховують з університету.

Підсумки практики обговорюються на засіданні кафедри, а загальні підсумки практики розглядаються на засіданні вченої ради факультету.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів за всі види діяльності протягом практики	Оцінка
	для дворівневої шкали оцінювання
90–100	зараховано
70–89	
50–69	
1–49	не зараховано